

Không có gì bất ngờ khi các nhà hoạch định chính sách cấp cao của Mỹ hoan nghênh phán quyết này cũng như những rủi ro mà nó đặt ra dành cho Trung Quốc không gian. Washington sẽ phớt lờ những mối lo ngại về bất kỳ hành động khiêu khích nào của Trung Quốc, nhưng cố gắng tránh làm Trung Quốc hiểu rằng những hành động của họ mang tính khiêu khích.

Phán quyết gây ngạc nhiên ngày 12/7 của PCA chống lại tuyên bố chủ quyền của

Biển Kinh Đông là một sự hỗ trợ cho chính sách lâu dài của Mỹ trên vùng biển tranh chấp và đã vượt trên sự mong đợi của Washington. PCA đã kiên quyết bác bỏ "đường 9 đôn" mà Trung Quốc dùng để đánh dấu yêu sách, không định đường này không có cơ sở pháp lý. Phán quyết này đã củng cố lập luận của Mỹ rằng tất cả các tranh chấp biển ở châu Á phải được giải quyết đa phương và bằng biện pháp hòa bình. Phán quyết cũng tạo cơ sở pháp lý cho các chiến dịch báo và tuyên truyền do đi lại, trong đó các tàu của Mỹ đã đi lại gần các đảo nhân tạo mà Trung Quốc xây dựng.

Tuy nhiên, thất bại pháp lý của Trung Quốc chắc chắn sẽ gây ra nhiều lo ngại và tác động nghiêm trọng này và làm gia tăng lo ngại về những gì xảy ra tiếp theo. Chính phủ Trung Quốc có thể phản ứng bằng cách leo thang đáng kể hoạt động của họ ở Biển Đông, dẫn đến các tình huống đối đầu nguy hiểm với các lực lượng của Mỹ. Trong bối cảnh chiến tranh hoành hành ở Trung Đông, Liên minh châu Âu (EU) trên bờ vực tan rã, mối đe dọa liên tục từ Nga và mối đe dọa không bị lan rộng toàn cầu, giải đây Mỹ không hề muốn có một cuộc khủng hoảng an ninh thực sự ở Biển Đông. Do đó, sẽ không có gì bất ngờ khi các nhà hoạch định chính sách cấp cao của Mỹ hoan nghênh phán quyết nhưng cũng nhận thấy rằng họ sẽ dành cho Trung Quốc không gian. Không nghi ngờ gì nữa, Washington sẽ phản ứng mạnh mẽ với bất kỳ hành động khiêu khích nào của Trung Quốc, nhưng nước Mỹ sẽ cố gắng tránh làm Trung Quốc hiểu rằng những hành động của họ mang tính khiêu khích. Tuy nhiên, về lâu dài, phán quyết sẽ có lợi cho Mỹ và các đồng minh của nước này. Với logic kiên quyết nhưng rõ ràng, phán quyết của PCA là cái cần cho Mỹ thực hiện chiến lược hiện nay đối với Đông Á.

Tất nhiên, Trung Quốc sẽ lập luận rằng chính Mỹ chơi trò đោ đực giải. Mỹ trước đây đã bác bỏ nhiều phán quyết của các tòa án quốc tế và nước này đã không phê chuẩn UNCLOS năm 1982, vốn bản quy định các quy định và nghĩa vụ của các quốc gia trên các đường biển. Những điều đó không đáng bận tâm. Phán quyết của PCA sẽ có tác động lớn đến việc các nước khác trên thế giới nhận thức về các vấn đề ở Biển Đông.

Quan trọng nhất, phán quyết đã tạo ra một tình thế khó xử đối với Trung Quốc. Các nhân vật theo đường lối cứng rắn ở Bắc Kinh dường như đang bị lu mờ cho hành động quyết đoán để chứng minh rằng tòa này không có năng lực và không thể thi hành phán quyết của họ. Cũng có các suy đoán liên quan đến việc thiết lập một Vùng Nhấn định Phòng không, trong đó Trung Quốc sẽ yêu cầu các máy bay bay hoạt động trên Biển Đông phải thông báo trước cho nhà chức trách nước này hay việc phong tỏa biển hoặc một cái gì đó tương tự hơn. Những biện pháp này sẽ chỉ làm tăng đường lối cho những nước khác chống lại Trung Quốc.

Nếu Trung Quốc leo thang, Mỹ sẽ ngày càng can thiệp nhiều hơn vào vịnh Đông Biển Đông và sẽ triển khai các biện pháp đáp trả mạnh mẽ hơn. Sự quyết đoán của Trung Quốc sẽ càng khiến Mỹ đẩy mạnh chính sách xoay trục về khu vực châu Á-Thái Bình Dương. Hơn nữa, các nước láng giềng của Trung Quốc sẽ có nhiều lý do để hợp tác chặt chẽ với nhau trong vịnh Đông Biển Đông, cũng như an ninh châu Á nói chung. Mặt khác, nếu Trung Quốc lùi bước ở Biển Đông, khi đó tất cả mọi thế lực sẽ yên. Trong trường hợp đó, phán quyết của PCA sẽ giúp khôi phục sự yên ổn cho vùng biển này.

Ngay cả khi công thông gia tăng, quan điểm của chính giới Mỹ cho rằng chiến tranh vẫn không thể xảy ra. Theo quan điểm của Lưu Nôm Góc, tham vọng chiến lược của Trung Quốc là chia sẻ quyền lực với Mỹ tại khu vực Đông Nam Á. Bắc Kinh không muốn đẩy Mỹ hoàn toàn ra khỏi đây, nhưng nước này thực sự muốn tạo ra một khu vực châu Á mới như hình ảnh của Trung Quốc, bao trùm Biển Đông - điều hoàn toàn không thể chấp nhận được đối với Washington. Quan trọng hơn, Trung Quốc tin rằng nước này chỉ có thể đạt được mục tiêu trên nếu họ tránh xung đột với Mỹ và nói rằng họ là với các đồng minh của Mỹ.

Trung Quốc sẽ tìm cách tăng cường ảnh hưởng bằng các biện pháp khác ngoài việc xây dựng và vận hành các đảo nhân tạo, vận hành các chi nhánh thu thuế mà chúng ta đã trở nên quen thuộc, bao gồm xây dựng đảo và việc xây dựng các tàu dân sự. Những chiến tranh khó có thể xảy ra vì điều đó sẽ là một rủi ro quá mức có thể làm suy yếu cho Bắc Kinh (nếu tình hình trở nên xấu đi). Và tính toán này sẽ không thay đổi sau phán quyết, bất chấp những lời nói "lên gân" của các phương tiện truyền thông nhà nước Trung Quốc.

Các vịnh Đông Ấn hiện Mỹ phải đối mặt liên quan đến tương lai trật tự quốc tế. Phán quyết của PCA sẽ buộc Mỹ sẽ ngay lập tức Trung Quốc vi phạm đến các biện pháp luật pháp quốc tế đã bỏ thao túng (có lợi cho phương Tây). Họ sẽ nói rằng các luật lệ quốc tế bỏ qua các công quốc và được sử dụng để kìm nén những công quốc mới nên không phải phương Tây. Họ cũng có thể tìm kiếm đồng minh tại Mát-xcơ-va. Tổng thống Nga Vladimir Putin đã chỉ trích mạnh mẽ trật tự do Mỹ dẫn đầu còn hiện tại Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình. Ông Putin cho rằng trật tự này là tầm bình phong để che giấu và biện minh cho lợi ích của chính trục của Mỹ. Có khả năng sẽ xảy ra các cuộc khủng hoảng và tất cả các bên đều cần giữ "cái đầu lạnh". Những không nghi ngờ gì nữa, phán quyết của PCA mang lợi ích cho những nước láng giềng họ sẽ can thiệp mạnh mẽ của Mỹ tại khu vực Đông Nam Á.

Tác giả Thomas Wright là Giám đốc Dự án nghiên cứu Chi phí Lợi ích và Trật tự quốc tế tại Viện Nghiên cứu Brookings của Mỹ. Bài viết đăng trên tạp chí “ [Asian Nikkei Review](#) ”.

Mỹ Anh (gt)